

امنیت عمومی و چگونگی مقابله حداکثری با سرقت در منظومه فکری مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

یداله حسن پور^۱، محبوبه ایرانمنش^۲، مسلم رجایی نژاد^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۴/۰۳ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۶/۲۵

چکیده

زمینه و هدف: این مطالعه تلاش نموده تا خط مشی‌های ترسیمی رهبری برای مسئولین حوزه امنیت و الزامات و بایسته‌ها، مفهوم و مصداق‌های که در اندیشه و بیانات مقام معظم رهبری در باب مقابله حداکثری با مسئله نامن کننده سرقت پس از دسته بندی در قالب جهت‌گیری‌های کلی و شاخص‌ها مورد تاکید ایشان تحلیل نماید.

روش: روش پژوهش، توصیفی تحلیلی بر پایه روش کیفی است. روش بکار رفته از نوع تحلیل محتوای متون، اسناد، کتاب‌ها و سایت‌های مرتبط با عنوان مقاله می‌باشد.

نتایج: بر این اساس آراء و نظرات ایشان در مفهوم مربوط به امنیت فردی، امنیت عمومی و شاخص‌ها و مرزهای آن تعریف و معرفی گردید در گام بعد بایسته‌های اخلاقی - رفتاری کارگزاران انتظامی و خنثی‌سازی ترسیمی رهبری و در نهایت به شیوه‌های پیشگیری و مقابله حداکثری پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: امنیت، مقابله با سرقت، احساس امنیت، نیروی انتظامی

---

۱ - مدرس دانشگاه علمی کاربردی فرماندهی انتظامی استان کرمان، ایران. ۰۹۱۳۳۹۸۰۴۰۸

۲ - مدرس دانشگاه علمی کاربردی فرماندهی انتظامی استان کرمان، ایران. (نویسنده مسئول)،
m_iranmanesh29@yahoo.com

۳ - دانشجوی دکتری شیمی تجزیه دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان، ایران. moslem_rejaei0341@yahoo.com

مقدمه

سرقت^۱ از با سابقه‌ترین جرائم بشری است که در جامعه‌های مختلف به علل گوناگون وجود داشته و دارد. این پدیده در طول زمان دستخوش دگرگونی‌ها و تغییرات زیادی شده اما تنها چیزی که از ابتدای پیدایش آن تاکنون ثابت مانده زشتی و مذموم بودن ماهیت آن است. با گذشت زمان شیوه‌ها و روش‌های سرقت، نوع اموال و اشیاء مسروقه^۲ و وسایل و ابزار مورد استفاده برای ارتکاب سرقت تغییر یافته، به طوری که امروز برخی از سارقان از آخرین تکنیک‌ها و تکنولوژی‌ها برای پیشبرد کار خود استفاده می‌کنند به همین لحاظ شیوه مقابله و روش‌های برخورد با آن‌ها متناسب با دگرگونی‌های سرقت متحول شده است به تعبیر دیگر چون در عصر ما موارد و وسایل گوناگون سرقت و گرایش به آن تغییر یافته، مقابله با آن نیز دشوارتر شده است. به عبارتی جرم سرقت می‌تواند به تبع دگرگونی اشکال جامعه متحول شود؛ لذا برنامه‌ریزی حول آن مستلزم نگاه جدیدی است که با این دگرگونی^۳ همراه باشد. (کاظمی، ۱۳۸۸: ۳۲۶)

از سوی دیگر وقوع جرم می‌تواند پیامدهای ناخوشایندی برای افراد داشته باشد و احساس بی‌اعتمادی، عدم امنیت^۴ و آسیب‌پذیری را در افراد ایجاد نماید. البته پیامدهای جرم تنها به سطح فردی محدود نشده و در سطح اجتماعی نیز پیامدهای منفی را به همراه دارد. وقوع جرم می‌تواند اجتماعات را تجزیه کند و توان مقابله اثر بخش با فعالیتهای مجرمانه را کاهش دهد. اشاعه ترس از جرم منجر به رفتارهایی می‌شود که برهم زننده کل اجتماع است (هال: ۱۹۹۶، ۴۰) جرم سرقت پدیده‌ای است که همزمان بر هم زننده امنیت مالی و جانی دیگری میباشد؛ به عبارت دیگر سارق با ارتکاب سرقت سعی می‌کند

^۱ - robbery

^۲ - Stolen objects

^۳ - metamorphosis

^۴ - unsafety

وضعیت خود را با تجاوز به مال دیگری بهبود ببخشد. ایجاد حس تهدید مالی و جانی در افراد جامعه ضمن آنکه تا حد زیادی انگیزه آنان را برای تلاش و کسب دارایی و ثروت مشروع تضعیف می‌کند، موجب افزایش هرج و مرج در مناسبات و روابط اجتماعی و به دنبال آن تزلزل در بنیان‌های نظم عمومی و تقویت بی‌سازمانی اجتماعی نیز هست. رفع نیازهای فردی و جمعی به هر شیوه ممکن است از طریق تجاوز به اموال غیر و همچنین به عنوان شیوه‌ای برای تقویت خرده فرهنگ‌های بزهکاری، ظهور و شیوع سایر جرائم اجتماعی را در پی دارد (هوشمند و کوه شکاف، ۱۳۸۱: ۶۷). در مطالعه حاضر سعی شده با توجه جنبه‌های مختلف و خط مشی‌های ترسیم شده توسط رهبری همچنین حوزه نظریه‌پردازی و تولید ادبیات بومی، خارج شدن از سیطره ادبیات غربی با دیدگاه رهبری به عنوان ملاک منطبق با شرایط و ویژگی‌های جمهوری اسلامی و ارزش‌های اسلامی حاکم بر نظام سیاسی و فرهنگ عمومی را هموار سازد.

بیان مسئله

سرقت یکی از جرائم مهم و پرتعداد اکثر جوامع است و عملی است که تقریباً در کلیه جوامع دیده می‌شود این جرم در گذشته‌های دور نیز وجود داشته و با اشکال مختلف انجام شده است و بعد از قتل، از جمله با سابقه‌ترین جرائمی است که دستخوش تحولات و تغییرات زیادی بوده است و شکل انجام آن در زمان‌های متفاوت و در جوامع مختلف تغییر نموده ولی چیزی که از بدو پیدایش تاکنون ثابت بوده، زشتی و مذموم بودن ماهیت آن است که همواره وجود داشته و با مرتکب آن مقابله و برخورد گردیده است. گذشت زمان بر این پدیده نظیر تمام امور اثر گذاشته و تحولاتی در آن به وجود آورده است. شکل انجام، شیوه‌ها، وسایل و ابزارهای مورد استفاده، نوع مال مسروقه و وضعیت سارقین از جهات گوناگون تغییر نموده است. امروزه اغلب سرقت‌ها برنامه‌ریزی دقیق و بهره‌مندی از

امکانات فنی پیشرفته انجام می‌شود و سارقین از آخرین تکنولوژی موجود در جهت کار خود سود می‌برند. به همین علت مقابله و برخورد با سرقت و سارقین نیز متناسب با اقدامات سارقین متحول گردیده و به صورتی علمی و حساب شده درآمده است یادآوری می‌شود موارد و مسائل مختلفی که موجب گرایش به سرقت می‌گردد در عصر کنونی بسیار پیچیده‌تر از گذشته است به همین علت مقابله با آن دشوارتر از قبل می‌نمایند و در این راه مشکلات فراوانی وجود دارد. با این وصف، برای پیشگیری از وقوع سرقت و مقابله با سارقان باید همگام با پیشرفت و تغییر روش‌های ارتکاب جرم و سرقت، راهکارهای پیشگیرانه نیز به روز شده و نه تنها با پیشرفت جرایم همگام شود بلکه از آن فراتر رفته تا به راحتی بتواند بر تمامی ابعاد آن احاطه و تسلط یابد (علیان، ۱۳۹۱: ۳۰). برای شناخت دیدگاه مقام معظم رهبری در خصوص مقابله حداکثری با وقوع سرقت بر مبنای حفظ و صیانت از سرمایه انسانی‌های نخست باید آراء و نظرات ایشان در مفهوم مربوط به امنیت فردی، امنیت عمومی و شاخص‌ها و مرزهای آن شناسایی و معرفی گردد در گام بعد بایسته‌های اخلاقی - رفتاری کارگزاران انتظامی و حیط مشی‌های ترسیمی رهبری و در نهایت به نهادهای که در امر پیشگیری^۱ و مقابله حداکثری موثرند پرداخته شده است.

مفاهیم و چارچوب نظری

سرقت: سرقت واژه‌ای عربی از ماده «سرق» از مصدر ثلاثی مجرد (سرقه) به معنی برداشتن چیزی از کسی با حيله و فریب یا از خفا و پنهانی یا برداشتن مخفیانه چیزی و بدون حق برداشت آن است. همچنین «سارق به کسی گفته می‌شود که به طور پنهانی وارد

---

^۱ - prevention

حرز شود و چیزی که از آن او نیست بردارد» در فرهنگ فارسی نیز واژه سرقت به معنای دزدیدن و دزدی کردن یا بردن مال دیگری آماده است. در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۱۰/۱۱ در ماده ۱۹۷ در تعریف سرقت آمده است که «سرقت عبارت است از ربودن مال دیگری بهطور پنهانی» (عطاشنه و امیری، ۱۳۸۹: ۱۰۶).

امنیت^۱: امنیت در لغت به معنای در امان بودن، بی بیمی، آسایش، بی هراسی (معین: ۱۳۷۵، ۳۵۴) اطمینان و سکون قلب (راغب اصفهانی، ۱۳۷۵: ۲۱) است. مفهوم امنیت از آغاز آفرینش مورد توجه بشر بوده است؛ زیرا آسایش، بی هراسی و اطمینان قلبی از نیازهای اصلی انسان بوده است. امنیت در سیر وجود علمی خود دچار دگرگونی و تحول شده و از مفهومی به مفهوم دیگر تغییر یافته است، بنابراین مناسب‌ترین مفهوم و تعریف برای امنیت در تمام دانش‌ها، گرایش‌ها و ابعاد گوناگون، همان معنایی است که در لغت آمده است.

امنیت فردی^۲: مرجع امنیت در امنیت فردی حق حیات، آزادی (محل زندگی، اعتقادات، شغل)، حق تأمین نیازهای ضروری، حق مالکیت و حفظ کرامت انسانی^۳ است. امنیت فردی بسیار به امنیت عمومی نزدیک است. تمایز امنیت فردی و عمومی را می‌توان در عامل تهدید آن را دریافت. امنیت فردی اغلب از طریق دولت‌ها نقض می‌شود در حالی که امنیت عمومی بیشتر از جانب سایر شهروندان آسیب می‌بیند. (علیزاده، ۱۳۸۹: ۲۵۸).

امنیت عمومی^۴: امنیت عمومی وضعیتی است که در آن مناسبات اجتماعی افراد، نهادهای مدنی و بوروکراسی دولتی از ظهور، توسعه و نهادینه شدن فسادهای مختلف، صیانت می‌شود و در نتیجه ضریب ناامنی افراد از ناحیه عملکرد سایر بازیگران اجتماعی

---

¹ - security

² - Personal security

³ - Human dignity

⁴ - Public Security

کاهش می‌یابد. امنیت عمومی ناظر بر امنیت شهروندان در شبکه تعاملات فرد، دولت و جامعه و با مأموریت‌های سازمان پلیس در ارتباط مستقیم است. (افتخاری، ۱۳۸۵: ۲۵). بنابراین مرجع امنیت عمومی، جان، مال، آبرو و ناموس شهروندان به اعتبار شهروند بودنشان است. هر گاه جرم یا جنایتی علیه هریک از این ارزش‌های شهروندان اتفاق بیافتد امنیت عمومی آسیب دیده است. خواه این جرم از سوی سایر شهروندان باشد یا از سوی دولت اتفاق افتاده باشد.

چارچوب نظری:

با توجه به مبحث امنیت و ناامنی، آنچه که می‌تواند در قالب چارچوب نظری در این مطالعه مدنظر قرار می‌گیرد، رویکرد نظری امنیت در دو شکل امنیت فردی و عمومی بویژه مبحث مبتنی بر زمینه بودن فرایندهای امنیت و ناامنی خواهد بود علی‌هذا رویکرد نظری ساختارگرایانه ذیل وجوه امنیت را مشخص می‌سازد.

الف) جهت دهی مناسبات ملت - دولت

جامعه شناسان متعقدند که دولت‌ها نیازمند نظارت و کنترل به نفع شهروندان هستند. (میگدال، ۱۹۸۸: ۱۵). مهار قدرت و نظارت می‌تواند به ارتقای جایگاه مردم و افزایش سطح رضایتمندی آن‌ها و در نهایت تقویت احساس امنیت نزد عموم جامعه منجر شود؛ لذا به این منظور، مجموعه‌ای از نهادها و موسسات مدنی از قبیل احزاب، انجمن‌ها، رسانه‌ها، اصناف و... شکل گرفته تا رسالت آگاهی بخشی، سامان دهی و در نهایت تقویت جایگاه واقعی مردم در امر اعمال قدرت را به عهده گیرند. (اوانز، ۱۳۸۰: ۵۴-۶۰).

ب) جهت دهی مناسبات روابط انسانی^۱

عنصر جامعه بدون ساماندهی روابط انسانی فاقد معنا و مفهوم جامعه خواهد بود. (وینسنت، ۱۹۷۱: ۳۲). بنابراین منظر مناسبات اجتماعی اکثر هنجارها و فعالیت شهروندان را در بر می‌گیرد. این مطالعه بر پایه منویات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تاکید بر رویکرد سه وجهی امنیت بر پایه مفروضات نظریه امنیتی اسلام استوار بوده و مفروضات آن در گذارهای زیر خلاصه شده است.

گزاره اول: رویکرد اقدار همراه با رافت

گزاره دوم: رویکرد ایجابی و سلبی

گزاره سوم: رویکرد کرامت انسانی

روش تحقیق

مرجع اصلی برای مطالعه حاضر واکاوی و تحلیل منظومه فکری مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در خصوص امنیت عمومی و چگونگی حداکثری مقابله حداکثری با سرقت است. داده‌های این پژوهش به روش تحلیل محتوای کیفی جمع‌آوری شده است. «رویکرد پژوهش» دیدگاه‌ها، باورها و گفته‌های مقام معظم رهبری می‌باشد که به منزله گزاره‌های ارتباطی که قادر است نویسنده را در پاسخ به پرسش‌های پژوهش رهنمون سازد. روش تحلیل محتوا در پژوهش، از فنون و روش‌هایی است که برای توصیف عینی و کیفی منظم محتوای آشکار به کار می‌رود. (باردن، ۱۳۷۵: ۳۵) در این روش محتوای اطلاعات از طریق به کارگیری عینی و منظم قواعد علمی، به اطلاعاتی که می‌توانند

---

^۱ - Human relationships

خلاصه، مقوله‌بندی و با هم مقایسه شوند تغییر شکل می‌یابد (جعفری هرندی و همکاران، ۱۳۸۷: ۴۰).

یافته‌های تحقیق

لازمه ورود به تحلیل و محتوی متن در این پژوهش بدست آوردن محورهای مهم، جهت‌گیری و شاخص‌های مورد تاکید است زیرا از این طریق برداشت‌های شخصی به حداقل خواهد رسید. بدین منظور جهت‌گیری کلی و شاخص‌های مورد تاکید متون بررسی و نتایج احصاء شد.

جدول شماره ۱: شاخص‌های مورد تاکید

ردیف	جهت‌گیری‌ها	شاخص‌های مورد تاکید
۱	بعد مادی و معنوی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت	۱- اقتدار در اجرای مأموریت
		۲- مقابله با سرقت
		۳- عدالت و مروت و ترحم
۲	بعد ذهنی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت	۴- حرکت به جا و به موقع
		۵- امنیت محیط زیست مردم
		۶- اعتماد عمومی
۳	بعد نهادی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت	۱- ایمان به خدا
		۲- ارزش‌های اخلاقی
		۳- احساس امنیت
	بعد نهادی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت	۴- قانونگرایی
		۱- وزارت کشور
		۲- نیروی انتظامی
		۳- بسیج
		۴- دستگاه قضایی
	بعد نهادی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت	۵- سازمان تأمین اجتماعی و سازمان بهزیستی
		۶- احاد مردم
		۷- نهادهای فرهنگی (آموزش و پرورش، صدا و سیما، ارشاد اسلامی، دانشگاه، حوزه و...)
		۸- کمیته امداد امام خمینی (ره)

تحلیل نتایج تحقیق:

مفهوم و مصداق‌های که در اندیشه و بیانات مقام معظم رهبری در باب مقابله حداکثری با مسئله نامن کننده سرقت پس از دسته بندی در قالب جهت‌گیری‌های کلی و شاخص‌ها مورد تاکید ایشان تحلیل و نتایج بدست آمده در تطبیق با چار چوب نظری پژوهش انجام گرفت.

تحلیل سخنان رهبری در عرصه امنیت عمومی با نگاهی به جهت‌گیری‌های کلی و شاخص‌ها مورد تأکید

جدول شماره ۲: بعد مادی - معنوی مقابله حداکثری با سرقت

ردیف	شاخص	فرمایشات مقام معظم رهبری (بعد ذهنی)
۱	اقدار در اجرای مأموریت	نیروی انتظامی مظهر حاکمیت و امنیت جمهوری اسلامی است بنابراین باید اقتدار داشته باشد اما این اقتدار به معنای ظلم کردن و حرکت بی‌مهاری نیست. (۹۴ / ۲ / ۶)
		لازمه برقراری امنیت، اقتدار پلیس است اما این اقتدار باید همراه با عدالت و مروت و ترحم باشد. (۹۴ / ۲ / ۶)
		اقتدار مطلوب نظام اسلامی قاطعیت در کنار عدالت، مروت و ترحم است. همان گونه که ذات مقدس پروردگار در عین حال که رحمان و رحیم است صاحب عذاب الیم نیز هست. (۹۴ / ۲ / ۶)
		دنبال اقتدار پلیس هالیوودی و جوامع غربی و آمریکایی نیستیم چنین اقتداری نه تنها امنیت ایجاد نخواهد کرد بلکه موجب نا امنی خواهد شد. (۹۴ / ۲ / ۶)
		اقتدار و قاطعیت بدون بی‌رحمی، سلامت درونی، حضور به هنگام و سریع، عطف و کمک به مردم و قانون‌گرایی عواملی هستند که موجب ارائه تصویری مثبت از نیروی انتظامی خواهند شد. (۹۴ / ۲ / ۱۹)
		باید تصویر یک یار مهربان و مقتدر از نیروی انتظامی در ذهن مردم ایجاد و ترسیم شود. (۹۴ / ۲ / ۱۹)
		توانایی شما، آبروی نظام جمهوری اسلامی است. قدرت شما، رشادت شما، اقدام شما، حرکت به جا و به موقع شما مایه و سربلندی نظام جمهوری اسلامی است. (۹۶ / ۶ / ۲۶)

فرمایشات مقام معظم رهبری (بعد ذهنی)	شاخص	ردیف
<p>مثال نامینی که همه آحاد مردم ممکن است در زندگی روزمره خودشان، یا با آن برخورد کرده باشند، یا از دیگران شنیده باشند، چیزهایی است که اگرچه حائز اهمیت است، اما آن چنان تهدید کننده نیست - مثل سرقت‌ها - که البته دستگاه‌ها باید جلو این‌ها را هم بگیرند. سرقت، مقوله‌ای است که دستگاه‌های انتظامی باید با جدیت مقابل آن بایستند. (۷۹/۰۱/۶)</p>		
<p>از جمله موارد نامنی، ایجاد نامنی از طریق سرقت‌ها و یا افراد لایالی و شرور است که در این موارد باید دستگاه‌های انتظامی و قضایی با شدت برخورد کنند و بدون در نظر گرفتن جوسازیهای تبلیغاتی، حد الهی را درباره سارقان و افراد شرور جاری سازند. (۷۹/۰۱/۰۶)</p>		
<p>اسلام برای کسانی که محیط زندگی را ناامن می‌کنند و مردم را میترسانند و اخافه می‌کنند، مجازات‌های سنگین تری گذاشته است. اگر، هم در مورد اینها، و هم در مورد سارقان، حکم الهی جاری شود - بخصوص کسانی که حرفه‌شان را این قرار داده‌اند - مطمئناً به میزان زیادی تأثیر خواهد گذاشت. (۷۹/۰۱/۰۶)</p>		
<p>تأکید ویژه‌ی اینجانب بر مقابله جدی با ناامن کنندگان شهر و روستا و آلوده‌سازان معابر شهری و بیابانی، بخصوص در نقاط مجاور مرز، برخورد قاطع با عاملان سرقت و نامنی اجتماعی و شیوع مواد مخدر است. (۷۹/۰۴/۰۷)</p>	<p>امنیت عمومی</p>	<p>۲</p>
<p>وظیفه اصلی نیروی انتظامی مقابله با فساد اعم از بی نظمی، اغتشاش گری، قاچاق، دزدی، نامنی و مواد مخدر است. (۸۹/۰۲/۵)</p>		
<p>مردم باید به نیروی انتظامی، مثل یک صاحب امنیت و مدار امنیت نگاه کنند؛ شما باید این را به وجود بیاورید. (۷۰/۱۱/۰۲)</p>		
<p>ایجاد امنیت مقوله‌ای تبلیغاتی لسان نیست بلکه وجود امنیت را باید مردم احساس کنند. (۹۴/۰۲/۶)</p>		
<p>جولان دادن برخی جوان‌های سرمست غرور ثروت با خودروهای گران قیمت در خیابان‌ها یکی از مظاهر ایجاد نا امنی هم خواهد شد. (۹۴/۰۲/۶)</p>		
<p>نیروی انتظامی در ابعاد مختلف امنیت، اعم از امنیت در رفت و آمد جاده‌ای، امنیت شهرها و مرزها و مراکز مختلف نباید به هیچ حدی قانع باشد تأمین امنیت روانی جامعه یکی از موارد مهم است. (۹۴/۰۲/۶)</p>		
<p>ایجاد امنیت فردی و اجتماعی، اخلاقی، روحی و روانی در جامعه از مهم‌ترین مسئولیت‌های این نیرو است. (۹۴/۰۲/۶)</p>		

فرمایشات مقام معظم رهبری (بعد ذهنی)	شاخص	ردیف
<p>گسترش دایره حضور نیروی انتظامی در سراسر کشور و برقراری امنیت در همه مناطق سکوتی و محیط‌های زیستی مردم اعم از مناطق حاشیه‌ای شهرها، مناطق دوردست و شهرهای کوچک. (۹۴/۰۲/۶)</p>		
<p>خداوند متعال در قرآن در سوره فتح آیه ۴ می‌فرماید: «هو الذی انزل السکینه فی القلوب المومنین لیزدادو ایمانا مع ایمنهم» این سکینه و آرامشی که بر اثر فتحی که در سوره فتح از آن یاد شده است محل اختلاف است که این چه فتحی است؟ بالاخره یک فتح بزرگی است و خداوند متعال آن را به مومنین حاکم شد نتیجه‌اش چیست؟ نتیجه این آرامش این است که ایمان آن‌ها افزایش پیدا می‌کند. یعنی تا این حد امنیت مهم است. (۹۵/۰۷/۱۳)</p>		
<p>نیروی انتظامی یکی از ارکان مهم امنیت کشور است و امنیت کشور هم یکی از ارکان مهم برپایی کشور است و هر آن چه انسان در باب امنیت بگوید کم گفته است امنیت موجب می‌شود که در سطح وسیع جامعه هر نیرویی که توانایی کاری را دارد اگر عزم کار را داشته باشد بتواند آن را انجام دهد. (۹۵/۰۷/۱۳)</p>		
<p>شما تنها سازمانی هستید که در سرتاسر کشور در مقابل چشم مردم حضور دارید، خدمت شما را، تلاش شما را مردم می‌بینند، در شهرها، در روستاها، در جاده‌ها، در مرزها، در پایانه‌های مسافری، در کوه‌ها و دشت‌ها، در مناطق خطرناک، در همه جا، در همه جا، در همه فصول سال، نیروی انتظامی جلو چشم مردم است. ما هیچ سازمانی نداریم که این طور که در یک پهنه با وسعت، همیشه در مقابل چشم مردم باشد. (۹۴/۰۲/۰۶)</p>		
<p>گسترش دایره حضور نیروی انتظامی در سراسر کشور و برقراری امنیت در همه مناطق سکوتی و محیط زیستی مردم اعم از مناطق حاشیه‌ای شهرها، مناطق دوردست و شهرهای کوچک. (۹۵/۰۲/۱۹)</p>		
<p>سرقت، مقوله‌ای است که دستگاه‌های انتظامی باید با جدیت مقابل آن بایستند. (۷۹/۰۱/۰۶)</p>	سرقت	۳

ردیف	شاخص	فرمایشات مقام معظم رهبری (بعد ذهنی)
		<p>شما آمار کاهش چند درصدی (۵٪-۶٪) سرقت را داده‌اید سخنگوی شما در تلویزیون اعلام کاهش آمار (سرقت) می‌کند. کسانی که با هر نوعی با موضوع سرقت و کلانتری سر و کار دارند این آمار را باور نمی‌کنند. چون خودشان با قضیه مواجه هستند. گاهی اوقات جواب می‌شنوند که ما نمی‌توانیم سارق را پیدا کنیم. گاهی هم چیزهایی کشف می‌شود که جزء اجناس بدون صاحب است که آن جا گذاشته می‌شود یا ضبط و نگهداری می‌شود. باید کاری کرد که مردم واقعاً حس کنند که سرقت کم شده است. یعنی مردم این را احساس کنند. به نظر من روی مسئله سرقت هم باید خیلی تکیه کرد. دفعه قبل هم به شما گفتیم: نیروی انتظامی از روی سرقتی که انجام شده می‌تواند حدس بزند که چه کسی است. چون سارقان و باندها و آدم‌هایشان را غالباً در نیروی انتظامی می‌شناسند این‌ها را (اموال کشف شده) را باید جوری برنامه‌ریزی کرد که صاحبانش برسد. (۹/۱۲/۹۴)</p>
۴	توکل و انگیزه خدمتی	<p>عمده همین انگیزه است اعتقاد دارم خداوند متعال کمک می‌کند کمک خدا این جور نیست که هرکس سهمی داشته باشد نه، آن کسی که تلاش می‌کند و کار می‌کند خدا کمکش می‌کند. در قرآن می‌فرماید: حتی کسانی که تنبلی نمی‌کنند و برای این دنیا کار می‌کنند آن‌ها را هم کمک می‌کنند. (کلا نمدها و هولا و هولا من عطاء ربک) تلاش هم جوشش درونی می‌خواهد و آن انگیزه است وقتی انگیزه دارید نیروهایتان را به کار می‌اندازید. شما الحمدالله جوان هستید و نیرو و نشاط جسمانی و هم نیروی ذهنی و فکری در جوانی زیاد است خداوند متعال به شما فرصت داد که چند سال برای کشور و مردم خدمت کنید. (۱۸/۰۵/۹۴)</p>

ب- بعد ذهنی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت

احساس امنیت مقوله‌ای است در ارتباط با اعتقادات و باورهای مذهبی، اخلاقی و فرهنگی مردم و رهبران بوده (عامری، ۱۳۷۰: ۱۷۹). قام بر این اساس معظم رهبری بر دفاع نظام اسلامی از جان، مال، عرض، ناموس و حیثیت همه آحاد جامعه و از جمله مخالفین نظام که دست به توطئه و معارضه نزده باشند تأکید داشته و عنوان می‌نمایند «نظام اسلامی یک دزد را بدون توجه به این که خانه مخالف یا موافق نظام را سرقت کرده است مجازات می‌کند و یک قاتل نیز بدون توجه به این که چه کسی را کشته است

مجازات می‌شود. همچنین نظام اسلامی امنیت مردم را در تمامی نقاط کشور، صرفنظر از میزان اعتقاد آن‌ها به نظام حفظ و حراست می‌کند، بنا بر این حکومت نسبت به همه آحاد ملت چه مسلمان باشند و چه غیر مسلمان، یک وظیفه مشخص دارد و مادامی که یک فرد به معارض، توطئه‌گر، برخوردارکننده و عامل دشمن تبدیل نشده است، رفتار حکومت با او هیچ تفاوتی با سایر مردم نخواهد داشت» (۷۹/۰۲/۲۳)

از جمله شاخص‌های ایشان که می‌تواند در ارتباط با بعد ذهنی این عنوان مطرح است عبارتند از: «ایمان به خدا»، «اعتماد عمومی»، «نظم اجتماعی»، «وحدت کلمه و محبت به یکدیگر»، «ارزش‌های اخلاقی» و «رشادت و انگیزه بالا» است.

جدول شماره ۳: جهت‌گیری و بعد ذهنی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت

ردیف	شاخصه‌های مورد تاکید	فرمایشات مقام معظم رهبری (ب: جهت‌گیری و بعد ذهنی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت)
۱	ایمان به خدا	آیات کلام الله، مسئله امنیت، تکرار و تأکید شده و به ایمان ربط پیدا کرده است. کسانی که به خدا اعتقاد دارند، می‌توانند برای خودشان امنیت به وجود آورند لذا ایشان امنیت را در کنار امنیت اجتماعی، فردی می‌داند. (۷۹/۰۷/۱۸)
۲	ارزش‌های اخلاقی	اخلاق را لازمه امنیت دانسته و شرارت و لاپالی، سرقت را موارد ناامنی می‌دانند (۷۹/۰۱/۶) دنبال اقتدار پلیس هالیوودی و جوامع غربی و آمریکایی نیستیم چنین اقتداری نه تنها امنیت ایجاد نخواهد کرد بلکه موجب ناامنی خواهد شد (۹۴/۲/۶) عطوفت، مهربانی، قانون‌گرایی و سلامت درونی را ارائه دهنده تصویر مثبت پلیس و موجب امنیت می‌داند (۹۴/۰۲/۱۹) لازم است ما نیروی انتظامی در طراز جمهوری اسلامی، در طراز دولت اسلامی، در طراز یک جامعه قرآنی و اسلامی داشته باشیم (۹۶/۶/۲۶)
۳	قانون‌گرایی	قانون‌گرایی را لازمه انجام کارها دانسته بیان داشته وظیفه‌ای را که قانون بر عهده شما گذاشته است. باید انجام بدهید. از قانون تخلفی نباید کرد، در اجرای قانون هم هرگز تأمل و تردید نباید ورزید. (۹۶/۲/۲۶)

ردیف	شاخصه‌های مورد تاکید	فرمایشات مقام معظم رهبری (ب: جهت گیری و بعد ذهنی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت)
۴	اعتماد عمومی	از احاد مردم درخواست م‌کند به نیروی انتظامی اعتماد و اطمینان داشته و می‌خواهد به نیروی انتظامی به عنوان صاحب امنیت و مدار امنیت بنگرند(۷۰/۱۱/۲)
۵	رشادت و انگیزه بالا	مفهوم شهادت، مفهوم مجاهد فی سبیل الله، مفهوم صبر، برای این‌ها مفاهیم عظیمی است، این‌ها در زندگی روزمره جامعه اسلامی اثر دارد، برادر، خواهر، این‌ها انقلاب را حفظ کرده‌اند (۹۶/۰۳/۲۰) روحیه نیروی تحت امرتان را هم هرچه می‌توانید بالا نگه دارید(۹۶/۱/۲۰)
۶	احساس امنیت	باید کاری کرد که مردم واقعاً حس کنند که سرقت کم شده (۹۴/۱۲/۹)

ج) بعد نهادی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت

ایجاد امنیت در گروه مناسبات اجتماعی، نهادهای مدنی و روابط انسانی است (افتخاری: ۲۵،۱۳۸۵) و چنانچه اشاره شد مفهوم امنیت عمومی در عدالت، سرمایه اجتماعی، احساس امنیت و مشارکت عمومی نهفته است و نگاه مقام معظم رهبری از امنیت و مقابله حداکثری با سرقت منطبق بر نظریه امنیتی اسلام بوده و در ابعاد مختلف امنیت فردی و عمومی جای گرفته (۷۰/۱۱/۲) بنابراین ایجاد امنیت و مواجهه و مقابله به عهده یک نهاد نبوده و نهادهای امنیت ساز دیگر سهم دارند. (۹۷/۰۷/۱۸)

با توصیفات ذکر شده، سهم و نقش نهادهای درگیر امنیت ساز برای مقابله در ادامه مورد توجه قرار گرفته است.

جدول شماره ۴: جهت گیری و بعد نهادی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت

ردیف	شاخص‌های مورد تاکید	فرمایشات مقام معظم رهبری (ج: جهت گیری و بعد نهادی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت)
۱	وزارت کشور	مسئول ایجاد امنیت و آسایش عمومیرا وزارت کشور می‌دانند، (۷۲/۱۱/۱۶) در این زمینه نقش شورای تأمین استان‌ها را یاد آور شده (۷۹/۲/۱۱) از ضروریات نتیجه بخش امنیت، هماهنگی با وزارت کشور دانسته

ردیف	شاخص‌های مورد تاکید	فرمایشات مقام معظم رهبری (ج: جهت گیری و بعد نهادی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت)
		(۸۹/۰۲/۵) سهم تأمین امنیت (۹۶/۰۶/۲۶)
۲	نیروی انتظامی	وظیفه نیروی انتظامی حفظ امنیت در جامعه (۷۰/۱۱/۲) تثبیت نظم (۷۰/۱۱/۲۷) تأمین امنیت جانی و مالی و آسایش مردم (۷۹/۷/۴)، (۷۶/۰۴/۲۵)، (۸۲/۰۷/۱۲) (ایجاد احساس امنیت) (۷۶/۰۴/۲۵) تأمین امنیت محیط زندگی (۷۹/۰۲/۱۱) برخورد با عناصر مخل امنیت (۷۶/۰۴/۲۵)، پیشگیری از وقوع جرم (۸۳/۰۷/۱۵)، هماهنگی با دستگاه‌های مسئول (۸۹/۰۲/۰۵) لازمه‌ی رسیدن نیروی انتظامی به جایگاهی در طراز انقلاب و نظام اسلامی «پیشرفت بدون توقف» (۹۷/۱۰/۲) سهم بندی دستگاه‌ها (۹۶/۰۶/۲۶)
۳	دستگاه قضائی	ایجاد عدل و وظیفه دستگاه قضایی (۸۸/۴/۷) استقرار عدالت (۸۷/۴/۸) تأمین کننده امنیت (۶۸/۰۶/۲۰)، (۷۹/۰۱/۶) آموزش عدالت خواهی و عدالت پذیری به مردم (۶۸/۰۶/۲۰) سهم تأمین امنیت (۹۶/۰۶/۲۶)
۴	نهادهای فرهنگی	وظیفه دستگاه‌های فرهنگی ارتقاء امنیت (۸۶/۰۸/۱۶) ارتقاء فرهنگ عمومی (۷۴/۰۴/۱۹) ایشام می‌فرمایند: از آسیب‌های اجتماعی و علل فرهنگی آن است؛ که من اشاره کردم به مسئله‌ی طلاق، مسئله‌ی مواد مخدر، فسادهای مالی، مسئله‌ی جنایت. خب یکی از همین تأثیرات تهاجم فرهنگی دشمنان، افزایش سرقت مسلحانه از بانکهاست؛ این را اول ما در فیلمها دیدیم - که حمله می‌کنند؛ حالا عین همان قضایا، اینجا دارد اتفاق می‌افتد؛ خب یاد می‌گیرند. (۹۲/۰۹/۱۹)
۵	بسیج	همکاری و هم فکری و همدلی تان را با مجموعه بسیجی هرچه بیشتر کنید و از بسیج هم استفاده کنید. این یک نکته اساسی است (۹۶/۰۸/۲۱)
۶	سازمان تأمین اجتماعی و سازمان بهزیستی	از ضروریات نظم اجتماعی پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و آن را وظیفه سازمان تأمین اجتماعی و سازمان بهزیستی دانسته (۷۳/۰۴/۲۹) انجام تکلیف برای نظم بخشی اجتماعی کشور (۷۳/۰۴/۲۹)
۷	کمیته امداد امام خمینی(ره)	جبران فقر مالی افراد (۷۶/۱۲/۱۳)، می‌فرمایند فقر بالای عظیم امنیت جامعه است. «از بین بردن شکاف طبقاتی و تأمین رفاه عمومی از وظایف مهم نظام است، اما به موازات تلاش بی وقفه برای تحقق این هدف عالی، باید مجموعه‌ای وجود داشته باشد که به نیازهای فوری و روزمره محرومان رسیدگی کند (۸۲/۱۲/۱۴)

ردیف	شاخص‌های مورد تاکید	فرمایشات مقام معظم رهبری (ج: جهت گیری و بعد نهادی امنیت و مقابله حداکثری با سرقت)
۸	آحاد مردم	مسئله کمک مردم است، آحاد مردم می‌توانند مثل پشتیبان قابل اعتمادی به نیروی انتظامی کمک کنند. این نیرو فرزندان شما هستند مردم این را باید توجه کنند که (این) نیرو، فرزندان آن‌ها هستند. که مسئولیت مهمی را بر عهده گرفته‌اند به خاطر حفظ امنیت آن‌ها. مردم هرچه می‌توانند کمک کنند، انواع کمک‌های مردمی به نیروی انتظامی متصور است. .... حضور مردم تأثیر دارد و کمک آن‌ها گره گشا است. (۹۵/۰۲/۱۹)

بحث و نتیجه گیری

مطالعه و بررسی مجموعه بیانات مقام معظم رهبری (جهت گیری‌ها و شاخص‌های مورد تاکید ایشان) نشان دهنده نگاه ایشان به امنیت و مقابله با سرقت همه جانبه و حداکثری بوده و آن را وظیفه تک‌تک آحاد جامعه و به عهده سازمان و نهادهای درگیر امنیت می‌داند و نشانه اهمیت موضوع است .

خط مشی ترسیمی ایشان برای مسئولین این حوزه عبارت است از: حفظ امنیت، تأمین امنیت اجتماعی، تأمین امنیت جانی، مالی، روحی و آسایش مردم، پاسداری از امنیت عمومی و دفاع از جان، مال مردم و سالم سازی محیط اجتماعی، ایجاد فضای تقوا، پرهیزگاری و دوری از هر گونه کج روی و انحراف، ایجاد امنیت فضای زندگی، جان و مال مردم در سراسر کشور، تثبیت نظم اجتماعی، افزایش کیفیت اقتدار نیروی انتظامی است همچنین ایشان خواستار توجه به برخورد محترمانه و محبت آمیز، اقتدار توأم با رافت و رحمت از نیروی انتظامی شده است.

منابع

- افتخاری، اصغر. (۱۳۸۵)؛ امنیت عمومی به مثابه فرهنگ، فصلنامه امنیت عمومی، سال اول، ش ۱، زمستان.
- اوانز، پیترو. (۱۳۸۰)؛ توسعه یا چپاول: نقش دولت در تحول صنعتی (مترجم: عباس مخبر). تهران: انتشارات طرح نو. (تاریخ اصل اثر ۱۹۹۵).
- باردن، لورنس. (۱۳۷۵)؛ تحلیل محتوا، ترجمه ملیحه آشتیانی و محمد یمنی دوزی، تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- جعفری هرندی، رضا و نصر، احمدرضا و میرشاه جعفری. (۱۳۸۷)؛ تحلیل محتوا روشی پر کاربرد در مطالعات علوم اجتماعی، انتشارات حوزه و دانشگاه، سال چهارم، سال چهارم، ش ۵۵، پاییز.
- راغب اصفهانی. (۱۳۷۵)؛ (ابوایقاسم حسین بن فضل معروف به راغب اصفهانی - م ۵۰۲ ه) ترجمه سید غلامرضا خسروی حسینی، تهران: انتشارات مرتضوی، چاپ دوم.
- کاظمی، عباس. (۱۳۸۸)؛ ریزومیک شدن جرائم و دگردیسی در مفهوم امنیت اجتماعی شهری در مجموع مقالات نخستین همایش ملی پیشگیری از جرم با رویکرد جامعه‌شناختی. تهران، معاونت آموزش ناجا.
- عامری، هوشنگ. (۱۳۷۰)؛ اصول روابط بین‌الملل، تهران، انتشارات آگاه.
- علیزاده، عبدالرضا. (۱۳۸۹)؛ حق امنیت فردی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه حقوق، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۴۱، شماره ۴.
- علیان م. (۱۳۹۱)؛ پیشگیری از سرقت، فصلنامه اصلاح و تربیت، سال دهم، شماره ۱۲.
- عطاشنه و امیری. (۱۳۸۹)؛ علل و عوامل جرم سرقت در شهر اهواز (سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵)، فصلنامه علوم اجتماعی، سال چهارم، ش ۱۱، ص ۱۰۳-۱۲۶.

- معین، محمد. (۱۳۷۵)؛ فرهنگ فارسی، تهران: امیرکبیر، چاپ نهم.
- هوشمند، احسان و کوه شکاف، ناهید. (۱۳۸۱)؛ پدیده سرقت و عوامل اجتماعی مرتبط با آن در استان کردستان ۱۳۷۶-۱۳۷۷، مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی و انجمن جامعه شناسی ایران، جلد ششم.
- وینسنت، اندرو. (۱۳۷۱)؛ نظریه‌های دولت، ترجمه حسین بشیریه، تهران: نشر نی.
- Evans, P. B. (1995). Embedded autonomy: States and industrial transformation.
- Hale, C. (1996). "Fear of crime: a review of the literature", International Review of Victimology, Vol., 4, pp. 79-150
- Migdal, J.S. (1988). Strong Societies and Weak States: State-Society Relations and State Capabilities in the Third World, New Jersey: Princeton University Press.